

Política de desenvolupament de la Col·lecció

2022

Direcció:

Anna Clermont Vila (Bibliotecària)

Coordinació i redacció:

Anna Clermont Vila (Bibliotecària)

Ares Barrabés Labrador (Tècnica auxiliar de biblioteca)

Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, Àrea de Cultura, Biblioteca Lluïsa Duran

Abril, 2022

Maquetació i producció: Biblioteca Lluïsa Duran de la Bisbal d'Empordà

0 Preàmbul

La Política de Desenvolupament de la Col·lecció (a partir d'ara PDC) d'una biblioteca *"és una declaració de principis escrits que en descriu el seu abast i naturalesa, així com els criteris per al seu desenvolupament, tenint en compte la missió i els objectius del centre, i les necessitats de l'audiència a qui es dirigeix"* American Library Association (ALA)¹.

Els professionals que desenvolupen la col·lecció es regeixen per un codi ètic professional, el Codi deontològic professional de bibliotecaris i documentalistes de Catalunya².

Per tal de dur terme una PDC s'ha de tenir clar la planificació dins el context legal del Pla estratègic 2022-2024 i el Pla d'acció anual 2022 de la Biblioteca Lluïsa Duran de la Bisbal d'Empordà.

¹ YOUNG, Heartsill . Glosario ALA de bibliotecología y ciencias de la información. Madrid: Díaz de Santos. 1988.

² Codi deontològic professional de Bibliotecaris i documentalistes de Catalunya [Consultada 25/11/2013]

1 Introducció

Segons el Mapa de la Lectura Pública de Catalunya (MLPC) i Els nous estàndards de biblioteca pública de Catalunya la Biblioteca Lluïsa Duran ha de disposar de **2'5 documents per habitant**. Segons les dades del 2021, la mitjana de documents per habitant **és de 1'78 documents**.

Un cop assolit el 100% del fons final (26.698 documents segons el MLPC), s'ha de tendir al creixement zero mitjançant:

- Incorporació de novetats.
- Retirada d'obsolets.

La Biblioteca ha de mantenir una política d'esporgada de manera sistemàtica, procurant mantenir l'equilibri i la qualitat de la col·lecció. El fons de lliure accés s'ha d'haver renovat completament en un màxim de 10 anys.

2 Objectius

Els objectius del document de Política de desenvolupament de la col·lecció són:

- Formar col·leccions **coherents amb la missió** de la biblioteca.
- Definir els criteris i eines de selecció, així com els **procediments de selecció i d'adquisició** de cada tipologia documental i donar-los a conèixer.
- Definir els criteris i els **procediments d'actuació sobre l'acceptació de donatius** per part d'usuaris o d'entitats.
- Definir la política de **revisió del fons** i els criteris d'**esporgada**.
- Gestionar adequadament els **recursos econòmics i la gestió de l'espai** per tal d'optimitzar al màxim els mitjans amb el que compta la biblioteca.

- Assenyalar **prioritats i limitacions** de la col·lecció.
- **Difondre** l'abast, naturalesa i prioritats de selecció de la col·lecció.
- **Informar** a la ciutadania sobre la política de desenvolupament de la col·lecció de la Biblioteca Lluïsa Duran en relació amb la seva especialització, la seva realitat territorial i les necessitats dels usuaris.

3 Audiència d'aquest document

Aquest document s'adreça als **responsables tècnics i polítics** de l'Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, als **professionals** que intervenen en el procés de selecció i esporgada del col·lecció. També als **usuaris reals i potencials** de la biblioteca que vulguin tenir informació sobre la política de desenvolupament de la col·lecció.

4 Àrees de la col·lecció i suports documentals

La Biblioteca Lluïsa Duran posa a l'abast dels usuaris i usuàries la informació de què disposa i les ofertes d'oci en diferents suports, per oferir un servei de qualitat tant al públic adult com a l'infantil:

- Llibres de ficció i de coneixements.
- Música en suport CD i llibres sonors.
- Vídeos en format DVD de ficció i no ficció.
- Publicacions periòdiques: revistes i diaris en paper.

5 Distribució del fons

Segons el Mapa de Lectura Pública de Catalunya (2014)³ (a partir d'ara MLPC), la Biblioteca Lluïsa Duran, tenint present que es tracta d'un municipi de més de 10.000 habitants i que la ràtio municipal de documents de lliure accés per habitant és de 2,5, hauria de tenir un fons de 27.898 distribuït de la següent manera:

	Segons MLPC	Fons actual	Diferència
Fons general total	19.529	12.150	7.379
Coneixements	9.766	6.809	2.957
Ficció	7.811	4.272	3.539
Música i imatge	1.952	1.069	883
Fons infantil i juvenil total	8.368	6.916	1.452
Coneixements	3.180	2.250	930
Ficció	4.351	4.514	-163
Música i imatge	837	152	685
Fons total	27.898	19.136	8.762
Títols de diaris i revistes	120	66	54

Actualment la col·lecció de la Biblioteca disposa d'un total de fons de 19.136 documents, del qual 5.327 documents són fons infantils i 1.562 audiovisuals i documents sonors. Es disposa de 66 títols de publicacions periòdiques impreses.

En conclusió, si atenem a la columna de "Diferència", la Biblioteca s'ha d'adaptar als estàndards que marca el MLPC tant en quantitat com en distribució. Per fer-ho d'una manera òptima que no perdi de vista el valor qualitatiu de la col·lecció, cal fer-se servir d'una metodologia rigorosa basada amb criteris clars, coherents i concisos.

³

<https://biblioteques.gencat.cat/ca/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bibliotecaria/mapa-de-la-lectura-publica-de-catalunya/>

6 Principis generals

La Biblioteca Lluïsa Duran es basa en el Manifest de la UNESCO per a les Biblioteques Públiques (1994) i en les Directrius IFLA/UNESCO per al desenvolupament del servei de biblioteques públiques (2001) per establir els principals punts de la política d'adquisicions. Així mateix l'orientació que dona el document, la declaració d'Alexandria sobre l'alfabetització informacional i l'aprenentatge al llarg de la vida, serveixen com a base.

Els serveis de la biblioteca pública es fonamenten en la **igualtat d'accés**, sense tenir en compte l'edat, la raça, el sexe, la religió, la nacionalitat o la classe social. Cal oferir serveis i materials específics a aquells usuaris que, per alguna raó, no poden utilitzar els serveis i materials habituals, com és el cas de minories lingüístiques, persones amb discapacitats o gent hospitalitzada o empresonada.

Tots els grups d'edat han de trobar material adequat a les seves necessitats. El fons i els serveis han d'incloure tot tipus de suports adients, tant en tecnologia moderna com en material tradicional. Són essencials **l'alta qualitat, l'adequació a les necessitats i els condicionaments locals**.

El fons ha de tant reflectir les tendències actuals i l'evolució de la societat com també la memòria de l'esforç i la imaginació de la humanitat. El fons i els serveis no han d'estar sotmesos a cap forma de censura ideològica, política o religiosa, ni tampoc a pressions comercials.

La col·lecció ha de reflectir les transformacions econòmiques i socials que condicionen canvis en la pròpia comunitat. El volum i la qualitat del fons ha de fer palès les necessitats de la comunitat i caldrà tenir en compte:

Les transformacions econòmiques i socials que condicionen canvis socials i culturals també s'han de manifestar en la col·lecció. El volum, la diversitat i la qualitat del fons han de fer palès les necessitats de la comunitat i, per tant, caldrà tenir en compte:

- la distribució per edats de la població
- les necessitats especials
- el nivells d'ús
- l'accés a la informació online i el grau de coneixements i habilitats tecnològiques i informacionals.

El fons de la Biblioteca Lluïsa Duran és de **caire general i universal**, ja que pertany a la tipologia de biblioteca pública. Per això ha d'incloure documents que incloguin i tractin les diferents branques i disciplines del coneixement, i evitar-hi, sempre que sigui possible, l'existència de buits temàtics.

7 Criteris de selecció

A tenor de l'anterior, el procediment de selecció i adquisició de llibres es sustentará a partir dels criteris següents.

7.1 Llengua dels documents

Bàsicament, les llengües dels documents de la col·lecció són dues: **català i castellà** . La resta de llengües representades en la col·lecció són: **anglès i francès** .

Els criteris per seleccionar una obra determinada en català o castellà són:

- **Ficció** . Es prioritzarà la **llengua original** . Les obres escrites en català o castellà s'adquiriran en la llengua en què hagin estat creades. En el cas d'autors estrangers, s'adquiriran en català o castellà segons el traductor i l'edició. També es tindrà en compte el percentatge d'usuaris i usuàries que facin servir el català i/o castellà.
- **No ficció** . La selecció es farà **segons criteris de contingut de l'obra** , i es tindrà en compte el mercat editorial i els usos lingüístics d'usuaris i usuàries.

7.2 Actualitzacions de la col·lecció

La selecció del fons d'actualització de la col·lecció es fa tenint en compte les **darreres novetats** del mercat editorial, llevat de casos concrets destinats a omplir buits importants.

7.3 Duplicació de títols

S'evitarà la duplicació de títols en les adquisicions excepte en els casos de lots de llibres, lectures prescriptives de centres educatius, obres de col·lecció local i en els casos que es consideri necessari.

7.4 Criteris generals que regeixen la selecció dels documents

La selecció és un procés de percepció i interpretació que suposa un coneixement general d'una determinada matèria i de la seva literatura, una familiaritat amb els diferents materials, un coneixement de les bibliografies i fonts d'informació, estar al dia de les últimes novetats editorials i alhora un coneixement de les necessitats dels usuaris. És per tant un **procés compromès i de gran responsabilitat**.

Els criteris generals de selecció són:

- L'interès general de l'obra i la seva adequació a les necessitats presents i futures dels usuaris actuals i potencials.
- L'interès del contingut i la seva bona estructuració.
- Els premis, mèrit literari.
- La imparcialitat de l'obra. Representació de les diferents tendències de tot el coneixement, amb especial cura en la religió, l'economia, la política i la història.
- El nivell divulgatiu de les obres ha de ser general i, com a màxim, obres bàsiques dels primers cursos dels graus universitaris.
- La significació dels autors, traductors, prologuistes, il·lustradors i editors o productors, tenint en compte la seva trajectòria i experiència en la temàtica.
- L'existència de pròleg, notes, índex i bibliografia.
- La crítica positiva en suplementos de diaris, revistes especialitzades i pàgines web de referència.
- L'edició més rellevant (novel·les amb anotacions, traduccions, etcètera) o la més recent (guies de viatge, informàtica, etcètera) segons la tipologia de document amb el qual tractem.
- Preu adequat entre l'interès i el nivell d'obsolescència.

- L'escassetat d'ítems dins la matèria i la disponibilitat en d'altres biblioteques de la xarxa.
- Manteniment d'una línia coherent (idioma, característiques d'edició) en la continuació de col·leccions ja iniciades.

*Els criteris generals de selecció segons les **característiques físiques** són:*

- L'enquadrernació sòlida. Preferència per les edicions de tapa dura en les obres destinades a perdurar en el nostre fons, i edicions més econòmiques en el cas d'obres destinades a un ús curt i intens.
- La tipografia clara i llegible.
- La qualitat de les il·lustracions, la imatge i el so.
- La presentació acurada.

*Per les seves **característiques especials** i el seu interès pels usuaris els fons que s'han de preservar i fer créixer són:*

- Col·lecció local.
- Fons especialitzat de ceràmica.

8 Política d'esporgada

“Esporgar és fer una avaluació crítica de la col·lecció a partir de criteris materials i intel·lectuals que ens permetin retirar de manera temporal o definitiva una part dels fons per tal de reorganitzar els continguts de la biblioteca i oferir un servei més bo. L'esporgada s'ha d'entendre com un procés més de la gestió de la col·lecció i, per tant, els criteris que se seguiran cal que s'incloguin en la política documental de cada centre[1]”.

Els objectius de l'esporgada són:

- Millorar la **qualitat i accessibilitat** de les col·leccions.
- Crear **col·leccions rellevants** per als interessos dels usuaris.
- **Incrementar l'espai** disponible a les biblioteques.
- **Millorar la imatge** de les biblioteques amb uns fons més adequats i actuals.
- Incrementar l'ús del fons per mitjà de la presentació de col·leccions més pertinents.

8.1 Criteris d'aplicació general de l'esporgada

Criteris materials o relatius a l'estat físic del document.

S'ha de tenir en compte l'estat físic dels documents, ja que això en dificulta l'ús i ofereix una mala imatge de les col·leccions i de les biblioteques.

- Documents envellits per l'ús.
- Llibres guixats, deteriorats, etc.
- Llibres defectuosos.
- Suports en desús.

- Obres incompletes.

S'han de retirar les obres deteriorades. Si es tracta de documents que han perdut actualitat, s'eliminen; si són documents imprescindibles, s'han de substituir per altres exemplars —si es poden trobar en el mercat editorial.

Criteris relatius a l'actualització dels continguts:

- Llibres de ciència i tecnologia tenen una vida curta i algunes matèries més (informàtica) que d'altres (matemàtiques).
- Documents de geografia política, sempre canviant.
- Textos legislatius, sempre susceptibles a noves actualitzacions.
- Edicions velles quan se n'editen de noves.
- Continguts desfasats o incorrectes, que puguin conduir a donar informació errònia.

Criteris relatius a la utilització:

- Es valoraran la freqüència de préstec, la data del darrer préstec, la data de publicació i d'adquisició de l'obra i el nombre d'exemplars que hi ha al Sistema de Lectura Pública de Catalunya.

Criteris qualitius:

A més de tenir en compte l'opinió, la valoració, els coneixements i l'experiència del bibliotecari responsable de l'esporgada, es retiraran:

- Els documents que no s'adaptin a la política d'adquisició de la biblioteca.
- Els documents amb una qualitat informativa i un valor històric o crític més que qüestionable.
- Els documents que per raó de llengua o nivell informatiu dificultin l'accés a la informació.

Criteris de redundància:

Es retiraran diferents edicions d'una mateixa obra, documents amb continguts molt similars, duplicats, etcètera, i es mantindran les edicions més recents i millorades.

Els criteris de redundància no s'apliquen en els casos de lots de llibres, lectures prescriptives de centres educatius, obres de col·lecció local i en aquells que es consideri necessari.

Criteris educatius.

Es mantindran documents que són considerats clàssics o essencials en qualsevol col·lecció, malgrat la poca freqüència de préstecs.

Criteris ètics.

L'esporgada no ha de servir d'excusa per donar de baixa documents controvertits o que han estat qüestionats per certs col·lectius.

8.2 Criteris per temàtica i tipologia documental

Per a la presentació dels criteris s'ha considerat adient seguir la proposta de J. P. Segal[1] de creació d'una graella per valorar la col·lecció. En aquesta graella es combinen quatre elements importants per a la valoració dels documents: el contingut, l'ús (els darrers préstecs), la data de publicació i els criteris d'aplicació general que s'utilitzen en l'esporgada; a més, s'afegeix l'actuació que es proposa per a cada cas.

A la graella, entre la matèria i la proposta d'actuació, se situa una fórmula que conté la resta dels elements abans esmentats; és a dir, la primera xifra indica els anys que han passat des de la publicació del document, la segona expressa els anys que fa que l'obra no

ha sortit en préstec i després venen els diversos factors que s'han de tenir en compte a l'hora de valorar els documents; la X s'utilitza per indicar que algun valor no és significatiu.

Els criteris d'aplicació general considerats rellevants s'engloben dins l'acrònim DESTRIAR.

DEScartar

Trivial

Ròneg

Inadequat

Antiguitat

Repetit

Temàtica/tipologia documental	Criteris	Comentaris
Ficció adults	10/6/DESTRIAR	No aplicable a les obres clàssiques i autors de referència.
0	12/5/DESTRIAR	Tret de guies de museus que s'aplicarà 5/5/DESTRIAR.
1 Filosofia. Psicologia	12/5/DESTRIAR	No aplicable als autors imprescindibles (aquells que es relacionen als manuals d'història de la filosofia).
2 Religió	12/5/DESTRIAR	Mantenir les obres fonamentals de cada religió.
3 Ciències socials	12/5/DESTRIAR	Els textos legislatius han d'estar en vigor.
5 Ciències pures	12/5/DESTRIAR	
6 Ciències aplicades	10/5/DESTRIAR	Tret de Informàtica que s'aplicarà 5/5/DESTRIAR.
7 Belles arts	12/5/DESTRIAR	

8 Lingüística. Literatura	12/5/DESTRIAR	
9 Geografia. Biografia. Història	12/5/DESTRIAR	Els atles han d'estar en vigor.
Mètodes d'aprenentatge d'idiomes i llibres de lectura fàcil	8/5/DESTRIAR	No s'ha de tenir en compte el criteri de redundància.
Guies de viatge	7/5/DESTRIAR	
Ficció infantil i juvenil	10/6/DESTRIAR	S'esporgaran els llibres que no tinguin tipografia, presentació i qualitat adequada i que estiguin en mal estat.
Coneixements infantil	10/6/DESTRIAR	Es tindran en compte les especificitats aplicades a la CDU del fons d'adults.
Premsa diària	1 mes /X/DESTRIAR	
Audiovisuals	10/7/DESTRIAR	No aplicable a les obres clàssiques.
Publicacions periòdiques	1/X/DESTRIAR	Tret de les revistes setmanals que s'aplicarà 6 mesos/X/DESTRIAR. No aplicable a les publicacions de la Col·lecció Local i a les relacionades amb el fons especialitzat.
Col·lecció local	-----	Només s'esporgarà per deteriorament. En aquests casos els exemplars s'hauran de substituir o reparar.

8.2 Destinació dels documents retirats

Els documents esporgats podran tenir les següents destinacions:

- **Donacions a altres biblioteques.** Les obres que no tenen interès en una determinada biblioteca el poden tenir en una altra per al seu fons especial, o per omplir un buit documental.
- **Magatzem de la biblioteca.** Les obres d'interès que la biblioteca vol conservar però que deixen de formar part del fons de sala (manuals d'interès, obres clàssiques...)
- **Magatzem de la Central de Préstec i Serveis Especials (CePSE).** Destinació dels documents que ja no es volen mantenir al fons.
- **Reciclatge.** Els llibres obsolets, llibres trencats, guixats, etc.
- **Venda al públic.** Poden ser d'interès pels usuaris de les biblioteques. La recaptació es destinarà a l'adquisició de nous documents per a la biblioteca o per donatius a entitats i associacions sense ànim de lucre.
- **Altres possibilitats.** Hi ha altres possibilitats de desfer-se dels documents esporgats, com les donacions als centres educatius del la ciutat, les donacions solidàries...

La desafectació quedarà reflectida, de manera detallada, en la memòria anual donat raó del nombre d'altres i baixes del fons de la Biblioteca i el destí de les obres susceptibles de ser retirades de la Biblioteca.

9 Política d'acceptació de donatius

En concordança amb l'objectiu de formar col·leccions coherents amb la missió de la biblioteca s'estableixen uns criteris i un protocol d'acceptació de donatius.

9.1 Criteris d'acceptació

La biblioteca es reserva el dret d'admissió del material bibliogràfic donat tant per institucions com per particulars. Es valorarà l'interès, la utilitat i la idoneïtat per a la col·lecció.

S'accepten:

- Obres sobre La Bisbal i el seu entorn social, cultural i històric, sigui quina sigui la seva antiguitat.
- Obres sobre el fons especialitzat de ceràmica.
- Obres en bon estat de conservació, de nivell divulgatiu i editades per autors i editorials reconeguts.
- Obres de ficció en català i castellà que no superin els 3 anys d'antiguitat.
- Obres de ciències que no superin els 5 anys d'antiguitat.
- Obres d'humanitats que no superin els 5 anys d'antiguitat.
- Guies de viatge que no superin els 3 anys d'antiguitat.
- Material audiovisual (CDs, DVDs i CD-Roms), en bon estat i original que no superi els 3 anys d'antiguitat.

No s'accepten:

- Documents en mal estat de conservació o usats (com ara llibres d'exercicis, retallables o quaderns d'acolorir).
- Llibres de text.
- Col·leccionables publicats per diaris o revistes.
- Documents amb continguts que poden esdevenir obsolets amb rapidesa.
- Documents obsolets, o publicats fora dels terminis establerts en el punt anterior.
- Obres amb continguts d'un nivell massa especialitzat per a una biblioteca pública.
- Documents que expressin opinions o continguts sancionats per la llei.
- Obres en diversos volums que no estiguin completes.
- Enciclopèdies generalistes o temàtiques.
- Revistes i diaris.
- Documents en formats obsolets (videocassette, cassettes, disquets...)
- Obres duplicades que ja formen part del fons de la Biblioteca Lluïsa Duran, excepte:
 - Exemplars en millor estat de conservació que el que pertany al fons.
 - Obres de ficció que són de lectura prescriptiva als centres d'ensenyament del municipi.
 - Obres amb més de 5 reserves o d'alta demanda puntual.

Excepcionalment, s'acceptaran documents que no responguin als criteris anteriors, però que tinguin un valor especial i d'interès per la Biblioteca, essent la direcció qui ho determini, previ examen.

9.2 Procediment de donació

Abans de fer el donatiu, **s'informarà a l'usuari/ària les condicions establertes** per la Biblioteca Lluïsa Duran per tal que en tingui coneixement i descarti prèviament els documents que no corresponguin.

Els donatius de fins a **10 documents, lliurats en mà, seran acceptats directament** sempre i quan compleixin els requisits d'acceptació.

Per als donatius de **més de 10 documents, la biblioteca pot demanar un llistat previ** amb les dades de títol i ISBN, per tal que el personal de la biblioteca en pugui fer una primera valoració.

Un cop feta la donació, **el/la donant accepta l'ús que la biblioteca farà d'aquells documents**, passin a formar part del fons o no.

Si l'usuari o institució vol rebre un justificant del seu donatiu, cal que presenti una relació dels documents en donació així com les seves dades personals.

Les obres que s'acceptin i passin a ser propietat de la biblioteca, passaran a formar part de la col·lecció de la Biblioteca Lluïsa Duran però constaran en el catàleg col·lectiu de les biblioteques del Sistema de Lectura Pública de Catalunya i podran ser consultades i prestades a qualsevol altra biblioteca.

La Biblioteca decidirà la ubicació, ús i destí final del material donat en funció de la política d'organització general dels fons. La modalitat de cessió és en ple domini, amb caràcter indefinit i sota les condicions següents:

- El fons acceptat pot ser incorporat a la biblioteca receptora, a d'altres biblioteques del sistema bibliotecari de Catalunya o a entitats i organitzacions de l'àmbit de referència de la biblioteca.
- El donant també consent que l'acceptació d'un fons no pressuposi la seva integració indefinida. Si, amb el temps, els documents es deterioren o perden interès, la Biblioteca es reserva el dret de decidir si cal donar-los de baixa, fer-los arribar a altres biblioteques o enviar-los a la Central de Préstec, que conserva llibres obsolets.

La Biblioteca no es compromet a fer un seguiment ni control dels donatius.

La Biblioteca també pot fer-ne donatiu a entitats, associacions o biblioteques que tenen necessitat de documents.